Інструкційна картка для самостійної роботи № 4

Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві

Мета

навчальна: вивчити основні поняття з організації охорони праці на підприємстві

виховна: виховувати зацікавленість дисципліною, прагнення отримувати нові знання.

пізнавальна: розвивати уміння користуватися всіма доступними джерелами знань.

Питання для самостійної роботи:

1. Атестація робочих місць за умовами праці.
2. Мета, основні завдання та зміст атестації.
3. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць, карта умов праці.
4. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів.
5. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.
6. Стимулювання охорони праці.

Література

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Основи охорони праці».
2. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). – К.: Основа, 2004. – 56 с.
3. НПАОП 0.00-4.35-04 «Типове положення про службу охорони праці». Держнаглядохоронпраці 15.11.04 наказ № 255.
4. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
5. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). – К.: Основа, 2004. – 56 с.
6. Васильчук М.В. та ін. Основи охорони праці : проб. підручник для учнів проф.-тех. навч. закладів – К.: Просвіта, 1997. – 208 с.
7. Катроненко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій : Навчальний посібник. – 3-те вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 540 с.
8. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е вид. / За ред. М.П. Гандзюка. - К.: Каравела, 2011. - 384 с.
9. Голінько В.І. Основи охорони праці: підручник / В.І. Голінько; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – 2-ге вид. – Д.: НГУ, 2014. – 271 с.
10. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: Афіша, 2005. – 317с.
11. Запорожець О. І., Протоєрейський О. С., Франчук Г. М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
12. Закон України «Про охорону праці» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 1 січня 2004 року). - К.: Основа, 2004. - 56 с.

13. Закон України «Про пожежну безпеку» (нова редакція із змінами та доповненнями станом на 17.02.2011) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws /main. cgi?nreg=3 745-12
14. Основи охорони праці:. /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
15. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, Р. В. Сабарно, О. І. Полукаров, В. С. Коз'яков, Л. О. Мітюк. За ред. К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. — К.: Основа, 2006 — 448 с
16. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Методичні рекомендації

Кожний із факторів виробничого середовища діє відокремлено, і його вплив ураховується окремо під час атестації і паспортизації робочого місця. На підприємствах і в організаціях (незалежно від форм власності і господарювання), де технологічний процес, використовуване обладнання, сировина та матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, проводиться атестація робочих місць. Слід пам'ятати, що **атестацію** робочих місць проводять відповідно до «Положення про гігієнічну класифікацію праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» (№ 529 від 27.12.2001р. МОЗ). Потім потрібно визначити умови праці відповідно до гігієнічної класифікації. За гігієнічною класифікацією умови праці поділяють на чотири класи):

Перший клас – оптимальні умови праці – такі умови, за яких зберігається не лише здоров'я працівників, а й створюються передумови для підтримання високого рівня працездатності. *Другий клас* – допустимі умови праці – характеризуються такими рівнями чинників виробничого середовища і трудового процесу, які не перевищують встановлених гігієнічних нормативів, а можливі зміни функціонального стану організму відновлюються за час регламентованого відпочинку або до початку наступної зміни та не чинять несприятливого впливу на стан здоров'я працівників. *Третій клас* – шкідливі умови праці – характеризуються такими рівнями шкідливих виробничих чинників, які перевищують гігієнічні нормативи і здатні чинити несприятливий вплив на організм працівників та їхніх спадкоємців. *Четвертий клас* – небезпечні (екстремальні) умови праці – характеризуються такими рівнями шкідливих чинників виробничого середовища і трудового процесу, вплив яких протягом робочої зміни (або ж її частини) створює загрозу для життя, високий ризик виникнення важких форм гострих професійних уражень.

Після визначення необхідності атестації потрібно з'ясувати її основну мету, завдання та основний зміст. Отже, **головна мета** атестації полягає у регулюванні відносин між власником чи уповноваженим ним органом і працівниками у галузі реалізації прав на здорові й безпечні умови праці, пільгове пенсійне забезпечення, пільги та компенсації за роботу в несприятливих умовах.

При вивченні організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць, слід пам'ятати, що керівник підприємства видає наказ в якому зазначають всі організаційні питання відносно проведення атестації.

Потім слід запам'ятати, що після проведення атестації за даними лабораторно-інструментальних досліджень комісія складає **Карту умов праці** на кожне робоче місце, яка включає оцінку факторів виробничого середовища і трудового процесу, гігієнічну оцінку умов праці, оцінку технічного та організаційного рівня.

Особливу увагу слід приділити питанню пропаганди знань з питань промислової безпеки та охорони праці серед працюючих. З цією метою на підприємствах створюються кабінети промислової безпеки та охорони праці

Кабінет промислової безпеки та охорони праці є організаційним та навчально-методичним осередком пропаганди знань з питань промислової безпеки та охорони праці серед працюючих, інформування працівників про їх права і обов'язки в галузі охорони праці, поширення позитивного досвіду щодо

створення здорових і безпечних умов праці, профілактики аварій, виробничого травматизму та професійних захворювань.

Також особливу увагу слід приділити вивченню безпеки виконуваних робіт. Безпека виконуваних робіт суттєво залежить від дохідливості, швидкості та точності зорової інформації. На цьому основане широке використання на підприємствах знаків безпеки та сигнальних кольорів, які відіграють роль закодованого носія відповідної інформації. При вивченні кольорів та знаків безпеки слід звернути увагу на ГОСТ 12.4.026-76. Відповідно до цього нормативного документу у нас, як і в багатьох інших країнах, прийняті наступні основні сигнальні кольори: *червоний* — «небезпека», *жовтий* — «увага», *зелений* — «безпека», *синій* — «інформація».

Слід звернути увагу на те, що ГОСТ 12.4.026-76 регламентує також відповідне пофарбування інженерних конструкцій (трубопроводів та електрошин).

Відкриті трубопроводи фарбують у різні кольори, залежно від продукту, що транспортується: *червоний* – для пари; *голубий* – для повітря; *коричневий* – для масла; *сірий* – для кислоти; *зелений* – для води; *темно-коричневий* – для лугу.

На підприємстві також застосовуються **знаки безпеки.** Вини призначені для попередження працюючих про можливу небезпеку, про необхідність застосування відповідних засобів захисту, а також дозволяють чи забороняють певні дії працівників.

Потім слід визначити та охарактеризувати знаки безпеки. Слід пам’ятати, що знаки безпеки встановлені наступних груп: *забороняючи, попереджуючі, приписуючи та вказівні*.

Питання для самоконтролю

1. Що передбачає атестація робочих місць та основна мета її проведення?
2. Назвіть основні завдання та зміст атестації робочих місць за умовами праці?
3. Назвіть порядок проведення атестації робочих місць.
4. Назвіть основне призначення кабінету За результатами атестації складається перелік та визначте його основні завдання і напрямки роботи кабінетів.
5. Назвіть для чого на підприємстві використовуються кольори та знаки безпеки?
6. Які існують основні сигнальні кольори?
7. Назвіть основні кольори у які фарбують інженерні конструкції та трубопроводи.
8. Назвіть та охарактеризуйте основні групи знаків безпеки.

Викладач: _____ Григор’єва Л.В.